

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü

DİN EĞİTİMİ ALANI
İSLAM KÜLTÜR VE MEDENİYETİ
KURS PROGRAMI

ANKARA, 2019

İÇİNDEKİLER

PROGRAMIN ADI	1
PROGRAMIN DAYANAĞI	1
PROGRAMA GİRİŞ KOŞULU	1
EĞİTİMCİLERİN NİTELİĞİ	1
PROGRAMIN AMAÇLARI	2
PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR.....	2
PROGRAMIN KREDİSİ	3
PROGRAM SÜRESİ VE İÇERİĞİ.....	3
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ ESASLAR	5
PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ-GEREÇLERİ	6
BELGELENDİRME	6

PROGRAMIN ADI

İslam Kültür ve Medeniyeti Kurs Programı

PROGRAMIN DAYANAĞI

24.06.1973 tarihli ve 14574 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu,

1. 10 Temmuz 2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 1),
2. 11.04.2018 tarihli ve 30388 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği,
3. Talim ve Terbiye Kurulunun 20.04.2016 tarihli ve 19 sayılı kararı ile kabul edilen, Yaygın Eğitim Kurumları Çerçeve Kurs Programı,
4. Talim ve Terbiye Kurulunun 19.01.2018 tarihli ve 21 sayılı kararıyla kabul edilen Anadolu İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri (Temel Dini Bilgiler, Siyer, Fıkıh, Tefsir, Dinler Tarihi, Hadis, Akaid, Kelam, Hitabet ve Mesleki Uygulama, Mesleki Arapça) Öğretim Programları,
5. Talim ve Terbiye Kurulunun 12.02.2018 tarihli ve 52 sayılı kararıyla kabul edilen, Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Temel Dinî Bilgiler Dersi (İslam, 1-2) Ortaöğretim Programı,
6. Talim ve Terbiye Kurulunun 19.01.2018 tarihli ve 20 sayılı kararıyla kabul edilen Ortaöğretim Temel Dinî Bilgiler Dersi (İslam, 1-2) Ortaöğretim Programı.

PROGRAMA GİRİŞ KOŞULU

1. 12 Yaşını tamamlamış olmak.
2. Okuryazar olmak.

EĞİTİMCİLERİN NİTELİĞİ

Kurs programının uygulanmasında eğitimciler aşağıdaki öncelik sırasına göre görevlendirilirler;

1. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca yayımlanan "Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esaslarına İlişkin Çizelgeye" göre;
  - a) İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri Alanı öğretmeni olarak atananlar,
  - b) Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Alanı öğretmeni olarak atananlar,
2. Öğretmen bulunamaması durumunda bu alanlara öğretmen olarak atanabilecek nitelikte olanlar,
3. İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri Alanı ile Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Alanlarına kaynaklık eden yükseköğretim kurumlarında görevli öğretim üyesi, öğretim görevlileri,
4. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca yayımlanan "Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esaslarına İlişkin Çizelge" ile belirlenmiş olan İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri Alanı

veya Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Alanlarına kaynak teşkil eden yükseköğretim programları fakülte mezunları,

5. İslami İlimler Fakültesi veya Yüksek İslam Enstitüsü mezunu olup Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifikasına sahip olanlar,

6. İlahiyat Fakültesi, İslami İlimler Fakültesi veya Yüksek İslam Enstitüsü mezunları,

7. İlahiyat Ön lisans Programından mezun olanlar,
öğretmen /eğitimci olarak görevlendirilir.

PROGRAMIN AMAÇLARI

İslam kültür ve medeniyeti vahiy eksenlidir. Vahiy; sosyal, ekonomik ve kültürel yönden indiği her toplumda hayatı yeniden şekillendirmiştir.

İslam medeniyeti mensupları; yönetim, sosyal adalet, fen ilimleri ve sosyal ilimler alanında örnek metinler ve uygulamalar ortaya koymuşlardır. Bu medeniyetin hâkim olduğu havza ve kıtalarda toplumda huzur ve barış teşekkül etmiş, kültür, sanat ve mimari gibi alanlarda ise sayısız şaheserler ortaya konulmuştur.

İslam Kültür ve Medeniyeti Kurs Programını tamamlayan bireyin;

1. İslam kültür ve medeniyetinin doğuşu ve gelişimini kavraması,
2. İslam kültür ve medeniyetinin kaynaklarını bilmesi,
3. İslâm kültür ve medeniyetinin özelliklerini kavraması,
4. İslâm kültür ve medeniyetinde yönetim anlayışının esaslarını bilmesi,
5. İslam kültür ve medeniyetinde sosyal hayatı tanınması,
6. İslam kültür ve medeniyetinde ilim geleneğinin oluşumunu kavraması,
7. İslam kültür ve medeniyetinde sanatın kapsamını bilmesi,
8. İslam kültür ve medeniyetinde simge şehirleri tanınması,
9. İslam kültür ve medeniyetinin bugünü ve geleceğini bilmesi,

amaçlanmaktadır.

PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR

1. Kurs Programı, alan uzmanları, Millî Eğitim Bakanlığında görevli uzman ve alan öğretmenleri iş birliğinde hazırlanmıştır.
2. Program, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlı eğitim kurumlarında veya diğer kurumlarca açılan ve eğitim-öğretime uygun ortamlarda uygulanabilir.
3. İslam Kültür ve Medeniyeti Kurs Programı'nın amaçları ve içeriği yoluyla; kursa katılan bireylere, aşağıda tabloda verilen değerlerin kazandırılması ve bu yolla bireylerin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Değerler
Sevgi ve Saygı
İyilik ve Merhamet
Güvenilirlik ve Doğruluk
Sorumluluk
Adalet
Vatanseverlik

4. Program süresince, bireylerin merak uyandırma, planlama, araştırma, keşfetme, çözümlenme, derinleştirme, paylaşma ve yaşantıya uygulama etkinliklerini gerçekleştirmeleri sağlanarak bireyin öğrenmeye etkin katılımı desteklenmelidir.
5. Programın uygulanmasında, rehberlik hizmeti sunan eğitimciler, bireylerin yeterliliklerinin değişmesi ve gelişmesine katkıda bulunacak bir rehber niteliğinde olmalıdır.
6. Öğrenme-öğretme etkinliklerinde katılımcı düzeyine, eğitim ortamına ve çevre etkenlerine göre katılımcıları aktif kılan öğrenme-öğretme yöntem, teknik ve stratejileri kullanılmalıdır. Seçilen tekniklerin bireysel ve kültürel farklılıklara sahip bireylere hitap edebilecek yeterlilikte olmasına dikkat edilmelidir.
7. Konuların bireylere anlatımında içeriğe ve öğrenmeye uygun öğretim yöntem ve stratejileri kullanılmalıdır.

PROGRAMIN KREDİSİ

Genel kurs programlarında kredilendirilme yapılmamaktadır.

PROGRAM SÜRESİ VE İÇERİĞİ

Kurs programının süresi; günde en fazla 6 ders saati uygulanacak şekilde toplam 32 ders saati olarak planlanmıştır. Sürelerin konulara göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

KONULAR	SÜRE (Ders Saati)
1. İslam Kültür ve Medeniyetinin Doğuşu	6
2. İslâm Kültür ve Medeniyetinin Esasları	6
3. İslam Kültür ve Medeniyetinde Sosyal Hayat	4
4. İslam Kültür ve Medeniyetinde İlim	4
5. İslam Kültür ve Medeniyetinde Sanat	4
6. İslam Kültür ve Medeniyetinde Şehir	4

7. İslam Kültür ve Medeniyetinin Bugünü ve Geleceği	4
TOPLAM	32

İÇERİK:

1. İSLAM KÜLTÜR VE MEDENİYETİNİN DOĞUŞU

- 1.1. Kültür ve Medeniyet Kavramları
- 1.2. İslam Kültür ve Medeniyetinin Doğuşu ve Gelişimi
- 1.3. İslam Kültür ve Medeniyetinin Kaynakları
  - 1.3.1. Akl-ı Selim
  - 1.3.2. Haber-i Sadık
  - 1.3.3. Beş Duyu (Havass-ı Selime)
  - 1.3.4. Örf ve Adetler
  - 1.3.5. Diğer Kültür ve Medeniyetler

2. İSLÂM KÜLTÜR VE MEDENİYETİNİN ESASLARI

- 2.1. İslâm Kültür ve Medeniyetinin Özellikleri
  - 2.1.1. Tevhid
  - 2.1.2. Hürriyet
  - 2.1.3. İlmilik-bilimsellik
  - 2.1.4. Özgünlük
  - 2.1.5. Yerellik
  - 2.1.6. Evrensellik
  - 2.1.7. Sulh
- 2.2. İslâm Kültür ve Medeniyetinde Yönetim Anlayışının Esasları
  - 2.2.1. Emanet
  - 2.2.2. Adalet
  - 2.2.3. Liyakat
  - 2.2.4. İstişare
  - 2.2.5. Meşruiyet

3. İSLAM KÜLTÜR VE MEDENİYETİNDE SOSYAL HAYAT

- 3.1. İslam ve Toplumsal Hayat
- 3.2. İslam Toplumunu Şekillendiren İlkeler
  - 3.2.1. Merhamet
  - 3.2.2. Güven
  - 3.2.3. Kardeşlik
  - 3.2.4. Yardımlaşma ve Dayanışma
  - 3.2.5. İyiliği Emretme, Kötülükten Sakındırma
  - 3.2.6. Hak ve Adaleti Gözetme
- 3.3. İslam Toplumunda Sosyal Hayat

- 3.3.1. İnsan-Allah ilişkisi
- 3.3.2. İnsan-İnsan ilişkisi
- 3.3.3. İnsan-Toplum ilişkisi
- 3.3.4. İnsan-Evren ilişkisi
- 3.4. İslam Toplumunda Ekonomik Hayat
- 4. İSLAM KÜLTÜR VE MEDENİYETİNDE İLİM**
  - 4.1. Kur'an ve Sünnette İlim
  - 4.2. Kur'an-ı Kerim'in Cem ve Çoğaltılması
  - 4.3. Hadislerin Tedvin ve Tasnifi
  - 4.4. Tercüme Hareketleri
  - 4.5. İlmi Araştırmalar ve Te'lif Faaliyetleri
  - 4.6. İlmi Faaliyetlerin Diğer Medeniyetlere Etkileri
  - 4.7. İlim Kurumları
    - 4.7.1. Mescitler
    - 4.7.2. Kütüphaneler
    - 4.7.3. Medrese, Mektep ve Üniversiteler
    - 4.7.4. Vakıflar ve İrfan Ocakları
- 5. İSLAM KÜLTÜR VE MEDENİYETİNDE SANAT**
  - 5.1. Sanat ve Sanatın Kapsamı
  - 5.2. Kültür ve Medeniyetimizde Sanat
  - 5.3. Dil ve Edebiyat
  - 5.4. Mimari
  - 5.5. Güzel Sanatlar
  - 5.6. Musiki
- 6. İSLAM KÜLTÜR VE MEDENİYETİNDE ŞEHİR**
  - 6.1. Şehir ve Medeniyet ilişkisi
  - 6.2. İslam Şehirlerinin Düzeni ve Fiziki Özellikleri
  - 6.3. İslam Medeniyetinin Simge Şehirleri
- 7. İSLAM KÜLTÜR VE MEDENİYETİNİN BUGÜNÜ VE GELECEĞİ**
  - 7.1. İslam Kültür ve Medeniyeti Üzerine Yapılan Araştırmalar
  - 7.2. İslam Kültür ve Medeniyetinin Diğer Medeniyetlerle Etkileşimi
  - 7.3. İslam Kültür ve Medeniyetinin Gelecek Tasavvuru

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ ESASLAR

Kursun amaçlarına ulaşıp ulaşılmadığını ölçmek için, bireyin süreç içerisinde yaptığı tüm öğrenim faaliyetleri değerlendirilmeli; ancak bu çalışmalarla ilgili not değerlendirmesi yapılmamalıdır.

PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ-GEREÇLERİ

Programın uygulama sürecinde;

1. Ders kitabı olarak, Millî Eğitim Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanmış olan materyaller kullanılmalıdır.
2. Kaynak ders kitapları, bireysel öğrenme materyalleri, kaynak ders kitaplarının bulunmaması durumunda öğretmen/eğitimci tarafından hazırlanan ders notları kullanılmalıdır.
3. Yararlanılacak kaynak araç-gereçlerin programın amaçlarını gerçekleştirecek nitelikte öğretim, yöntem ve tekniklerine uygun olması önem taşımaktadır. Yararlanılacak bazı araç ve gereçler şunlardır:

- Kaynak Kitaplar,
- İnteraktif Öğretim Materyalleri,
- Bilgisayar,
- Projeksiyon,
- Etkileşimli tahta,
- Fotoğraflar,
- Afiş,
- Broşür,
- Dergiler,
- Uyarıcı Pano,
- Televizyon,
- Eğitici Film, cd vb.

BELGELENDİRME

Kursu tamamlayanlara katılım belgesi düzenlenir.

